

1. ที่มาของแนวนโยบายและทิศทางกาบริหาร

เพื่อให้แนวนโยบายและการบริหารงานของสถาบันฯ มีแนวทางที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายนอก และเหมาะสมกับสภาพการณ์ภายในของสถาบันฯ จึงได้นำ *SWOT Analysis* มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดนโยบายและการบริหารได้แก่ จุดแข็ง (*Strength*) จุดอ่อน (*Weakness*) โอกาส (*Opportunity*) และ อุปสรรคหรือข้อท้าทาย (*Threat*) โดยการนำเสนอจะเริ่มจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกประกอบด้วยโอกาสและข้อท้าทายที่สำคัญจากการวิเคราะห์บริบทแวดล้อม ต่อด้วยการบ่งชี้ถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของสภาพการณ์ภายในสถาบันฯ และในตอนท้ายจะได้ประมวลเพื่อสังเคราะห์ในเชิงองค์รวมอีกครั้ง

1.1 บริบทที่เป็นโอกาส

ในทศวรรษที่สองแห่งสหัสวรรษที่ 2000 นี้ เป็นที่แน่ชัดว่า มีความเปลี่ยนแปลงอันสำคัญเกิดขึ้นหลายประการในบริบทสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ ที่ส่งผลต่อประเทศไทย และล้วนแต่เป็นการสร้างโอกาสอันดีให้แก่สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การเปลี่ยนแปลงของโลกมาที่เอเชีย

นับแต่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจซบพุ่มในสหรัฐอเมริกาในปี 2008 ซึ่งส่งผลต่อเนื่องมาสู่วิกฤตยูโรโซนในสหภาพยุโรป ที่ยังคงดำเนินอยู่ในปัจจุบัน ส่งผลให้เศรษฐกิจตกต่ำในประเทศซีกโลกตะวันตกทั้งสหรัฐและยุโรป ซึ่งที่ผ่านมา เป็นแหล่งบริโภคหลักกำลังซื้อสูงที่ซบเค็ลื่อนเศรษฐกิจโลก ในขณะเดียวกัน ประเทศในเอเชีย นำโดย จีน อินเดีย และหลายชาติในอาเซียน ต่างมีการเติบโตทางเศรษฐกิจในอัตราค่อนข้างสูงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชาคมโลกต้องหันมาคาดหวังกับเอเชียมากขึ้น ที่จะช่วยเป็นตัวจักรใหม่ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลกให้ฟื้นตัวขึ้นมา ด้วยพลวัตของเอเชีย กำลังซื้อที่สูงขึ้นของชาวเอเชีย ตลอดจนโครงสร้างประชากรเอเชียที่ยังอยู่ในวัยหนุ่มสาว ต่างจากโลกตะวันตกที่กำลังกลายเป็นสังคมคนชรา

ด้วยเหตุนี้ จะเห็นได้ว่า หลายประเทศต่างหันมาเพิ่มความเกี่ยวข้อง (*Engagement*) กับเอเชีย ไม่ว่าจะเป็นประธานาธิบดีโอบามา แห่งสหรัฐอเมริกาที่เพิ่งเดินทางมาเยือนเมื่อเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา ออสเตรเลียเองก็ได้ประกาศนโยบายที่จะกระชับความสัมพันธ์กับชาติในเอเชีย ผู้นำจากสหภาพยุโรปก็เพิ่งเดินทางมาประชุมกับเอเชียในกรอบการประชุม *Asia-Europe Meeting (ASEM)* ที่ประเทศลาว เมื่อไม่นานมานี้เช่นกัน

แม้คำกล่าวที่ว่า โลกจะเปลี่ยนแปลงมาที่เอเชีย จะฟังดูเกินจริงอยู่บ้าง แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่า เอเชียกำลังได้รับการให้ความสำคัญ และได้รับการคาดหวังมากขึ้น สำหรับประเทศที่เป็นหัวขบวนของรถจักรเศรษฐกิจสายเอเชียนี้ ก็ไม่ใช่ใครอื่น คือ "จีน" นั่นเอง

การผงาดขึ้นของจีน

ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา จีนประสบความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก โดยมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเกือบร้อยละ 10 ต่อปีอย่างต่อเนื่อง แม้อัตราดังกล่าวจะชะลอตัวลงไปบ้างในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา แต่ก็อยู่ในระดับสูง จนทำให้คาดการณ์ว่า จีนจะแซงหน้าสหรัฐเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจอันดับหนึ่งของโลกภายในปี 2030

แม้จีนจะประสบปัญหาอุปสรรคในประเทศหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการกระจายรายได้ ความแตกต่างในระดับการพัฒนาาระหว่างภูมิภาค ตลอดจนการคอร์รัปชันที่เป็นประเด็นมากในช่วงที่ผ่านมา แต่คงไม่อาจหยุดการเพิ่มบทบาทของจีนได้ ไม่ว่าจะเป็นบทบาทด้านเศรษฐกิจ การเมือง - ความมั่นคง หรือสังคมวัฒนธรรม ซึ่งเป็นบทบาททั้งในระดับภูมิภาคเอเชียและในระดับโลก ประชาคมโลกรวมถึงประเทศไทยต่างจับ

ตัวอย่างก้าวของจีนอย่างใกล้ชิด เพราะการผงาดขึ้นของจีนนำมาซึ่งโอกาสและความท้าทายในด้านต่างๆ และยังเป็นส่วนสำคัญของการผงาดขึ้นของเอเชียด้วยนั่นเอง

ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ที่ยังมีบทบาทสำคัญ

แม้ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ญี่ปุ่นจะมีเศรษฐกิจที่ค่อนข้างซบเซา แต่ญี่ปุ่นก็ยังคงเป็นประเทศที่มีบทบาทสูงในหลายๆ ด้าน ทั้งด้านการลงทุน ที่ญี่ปุ่นยังเป็นนักลงทุนรายใหญ่ในภูมิภาค โดยเฉพาะประเทศไทย ด้านเทคโนโลยีที่ญี่ปุ่นยังมีความล้ำหน้าอยู่หลายแขนง อาทิ ด้านสิ่งแวดล้อม ยานยนต์ไฮบริด รถไฟความเร็วสูง เทคโนโลยีการบินที่ก้าวหน้า เป็นต้น ด้านความช่วยเหลือเงินกู้ระยะยาวดอกเบี้ยต่ำ ญี่ปุ่นก็ยังเป็นประเทศผู้ให้กู้รายใหญ่ในภูมิภาค นอกจากนี้ ในกรอบความร่วมมือในภูมิภาคต่างๆ ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีบทบาทสูงมาก โดยเฉพาะในความร่วมมือด้านการเงิน ดังจะเห็นได้จากความช่วยเหลือที่ญี่ปุ่นให้แก่ประเทศที่ประสบวิกฤตเศรษฐกิจเอเชีย

สำหรับเกาหลีใต้ หลังวิกฤตการเงินเอเชีย ได้ปรับตัวอย่างขนานใหญ่ โดยเน้นการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและอิเล็กทรอนิกส์ จนในขณะนี้ เป็นผู้ผลิตและส่งออกสินค้าเหล่านี้รายใหญ่ของโลก นอกจากนั้น เกาหลีใต้ยังสามารถปักธงเป็นผู้นำด้านวัฒนธรรมสมัยนิยม (Pop culture) ในระดับโลก ดังเป็นที่ประจักษ์จากเพลงและท่าเต้น K-pop Style ที่กลายเป็นปรากฏการณ์ยอดนิยมไปทั่วโลก ในปัจจุบัน เกาหลีใต้พยายามมีบทบาทในระดับโลกมากขึ้น โดยเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อม และการเป็นแบบอย่างในการพัฒนาเศรษฐกิจไปพร้อมกับความเป็นประชาธิปไตย อีกทั้งเกาหลีใต้ยังพยายามกระชับความสัมพันธ์กับชาติในอาเซียนมากขึ้นด้วย

การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเป็นอีกความเปลี่ยนแปลงอันสำคัญที่มีการกล่าวถึงอย่างมากในสังคมไทยปัจจุบัน แต่ประชาคมอาเซียน มิได้หมายถึงการจำกัดตัวอยู่ภายใน 10 ประเทศสมาชิกเท่านั้น หากอาเซียนยังมีปฏิสัมพันธ์กับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นจีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ทั้งด้านการค้า การลงทุน และความร่วมมือในกรอบอาเซียนบวกสาม นอกจากนี้ ยังมีการเชื่อมโยงอาเซียนตอนบนกับจีนตอนใต้ด้วยเส้นทางคมนาคมต่างๆ ดังนั้น การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน จะต้องพิจารณาถึงความเกี่ยวข้องและบทบาทของทั้งสามชาติด้วย นอกจากนี้ การที่สถาบันฯ มีศูนย์ศึกษาประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงอันเป็นอาณาบริเวณสำคัญที่จะเชื่อมโยงกับจีน ยิ่งเป็นข้อได้เปรียบสำหรับสถาบันฯ ในการทำวิจัยเพื่อตอบสนองการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอีกส่วนหนึ่งด้วย

บริบทดังกล่าวข้างต้น บ่งชี้ถึงโอกาสอันสำคัญของสถาบันฯ ดังนี้

1. การเพิ่มทวีขึ้นของความสำคัญเอเชียทำให้พื้นที่การทำงานวิชาการของสถาบันฯ มีมิติที่กว้างและลึกมากขึ้น
2. องค์ความรู้และการวิจัยในประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับอาเซียนกำลังเป็นที่ต้องการยิ่ง ในขณะที่หน่วยงานโดยเฉพาะสถาบันการศึกษาที่เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ออกศึกษาในไทยยังมีจำนวนน้อย ดังนั้น สถาบันฯ จะมีบทบาทมากขึ้นในการทำหน้าที่เป็นคลังความรู้ให้แก่สังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการวิจัย
3. คู่ขนานไปกับหน้าที่ในฐานะสถาบันการศึกษาแล้ว สถาบันฯ จะตระหนักในหน้าที่ของการเสริมสร้างสมดุลความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่างๆ ที่มีอำนาจในอาเซียน โดยสถาบันฯ จะได้ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมและ บริการทางสังคมในรูปแบบอื่นๆ ทั้งเพื่อเผยแพร่ กระจาย และกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่างๆ อย่างมีคุณภาพ

1.2 บริบทที่เป็นข้อท้าทายสำคัญ

จากบริบทภายนอกดังอธิบายแล้วข้างต้น สถาบันฯ เผชิญกับข้อท้าทายที่สำคัญหลายประการ ทั้งในระดับระหว่างประเทศ ระดับประเทศ และในระดับมหาวิทยาลัย ดังนี้

1) ระดับระหว่างประเทศ: แหล่งทุนต่างประเทศลดงบประมาณการให้ทุนลง ด้วยเหตุผลหลัก 2 ประการ คือ การที่แหล่งทุนหลายแห่งมีงบประมาณน้อยลงจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ (เช่น ในกรณีมูลนิธิต่างๆ ที่มีรายได้จากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารลดน้อยลง) และการที่แหล่งทุนบางแห่งหันไปเน้นให้ทุนแก่ประเทศอาเซียนใหม่ (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม) มากขึ้น

2) ระดับประเทศ: การขึ้นเงินเดือนพนักงานแรกเข้าระดับปริญญาตรีเป็น 15,000 บาท ตามนโยบายรัฐบาล ในด้านหนึ่งแม้จะเป็นผลดีต่อขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน แต่ก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่นโยบายดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อโครงสร้างเงินเดือนของเจ้าหน้าที่โดยรวม ทำให้สถาบันฯ ต้องหารายได้เข้ามาเสริมมากขึ้น

3) ระดับมหาวิทยาลัย: พบข้อท้าทายหลักๆ ที่สำคัญ 2 ประการ

ประการแรก วิสัยทัศน์การมุ่งสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของการประกันคุณภาพ ทำให้สถาบันฯ ต้องเพิ่มการยกระดับมาตรฐานการวิจัยให้สูงขึ้น แม้จะเป็นสิ่งที่ทางสถาบันฯ ได้ยึดปฏิบัติเป็นแนวทางอยู่แล้วก็ตาม แต่จะต้องเพิ่มการยกระดับมาตรฐานงานวิจัยในนามของสถาบันฯ ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้นทั้งในแง่ปริมาณ และคุณภาพ

ประการที่สอง ที่ตั้งและการจัดการทรัพยากรเป็นข้อท้าทายอีกประการที่สำคัญ การแยกวิทยาเขตสองแห่ง (ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล) คือ ทำพระจันทร์ และ ศูนย์รังสิต ทำให้การทำงานร่วมกับคณาจารย์ ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่างๆ อาจไม่ได้รับความสะดวกและการมีส่วนร่วมเท่าที่ควร ด้วยข้อจำกัดด้านการเดินทาง และอื่นๆ

1.3 จุดแข็งและจุดอ่อนของสถาบันฯ

ในส่วนนี้จะได้ชี้เฉพาะไปที่สภาพการณ์ภายในสถาบัน อันได้แก่ จุดแข็ง และ จุดอ่อนประการหลักๆ ของสถาบัน ดังนี้

จุดแข็ง

1) ความพร้อมของอาคารสถานที่ ทั้งในแง่ปริมาณ และคุณภาพ กล่าวคือ มีทั้งห้องสัมมนา ห้องพัก และห้องอาหาร เอื้อต่อการทำกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ

2) มีนักวิจัยประจำสถาบันฯ ที่มีคุณภาพ ในจำนวนมากพอสมควร

3) มีหลักสูตรสอนภาษา ที่หลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการการพัฒนาด้านภาษาให้แก่สังคมได้เป็นอย่างดี

4) การที่สถาบันฯ ตั้งอยู่ที่ศูนย์รังสิต ทำให้การจัดกิจกรรมต่างๆ เกิดประโยชน์แก่นักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวนมาก

5) การสร้างความร่วมมือในกับสถาบัน / หน่วยงาน / องค์กรต่างๆ เนื่องจากสถาบันฯ ตั้งอยู่ใกล้กับนิคมอุตสาหกรรมซึ่งมีบริษัทญี่ปุ่นจำนวนมาก ทั้งยังอยู่ติดกับอุทยานวิทยาศาสตร์ และ AIT ทำให้หน้าจะมีศักยภาพในการทำงานร่วมกันในทางวิชาการ ตลอดจนการจัดกิจกรรม อื่นๆ เพื่อระดมทุนหารายได้เข้าสถาบันฯ

6) ความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนทางวิชาการภายในมหาวิทยาลัย เนื่องจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีคณาจารย์และนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กระจายอยู่ในหลายคณะ

จุดอ่อน

1) แม้ที่ตั้งของสถาบันฯ ที่ศูนย์รังสิตจะมีข้อดีหลายประการดังกล่าวไปแล้ว แต่ก็ต้องยอมรับว่าในการรับรู้ของคนทั่วไป ศูนย์รังสิตยังถือว่าห่างไกลจากใจกลางของกรุงเทพมหานคร ทำให้ต้องไปจัดสัมมนาที่ทำพระจันทร์อยู่บ่อยครั้ง เพื่อความสะดวกของผู้เข้าร่วม จุดนี้ในทางกลับกันก็จะทำให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีเข้าร่วมกิจกรรมได้น้อยลง ปัญหานี้เกิดขึ้นกับคณาจารย์ที่ประสงค์จะเข้าร่วมกิจกรรมเช่นกัน อาทิ การจัดประชุมกรรมการ การจัดสัมมนาต่างๆ กระทำได้ค่อนข้างลำบาก ซึ่งอาจส่งผลทำให้การตัดสินใจหรือการบริหารงานล่าช้าไปบ้าง

2) ยังไม่สามารถผลักดันนักวิจัยได้ทำงานอย่างเต็มศักยภาพ ทำให้ผลงานวิจัยยังมีจำนวนไม่มากพอ และเป็นที่ยึดมั่นในวงจำกัด

3) การขาดการกำหนดแนวทางการทำวิจัยที่ชัดเจนในแต่ละวาระหรือช่วงเวลา ทำให้หัวข้อ / ประเด็นการวิจัย อาจจะยังไม่สามารถตอบคำถามหรือช่วยอธิบายสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างแม่นยำตรงเหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลาได้อย่างเหมาะสม

4) บุคลากรความร่วมมือที่เป็นรูปธรรมในหมู่คณาจารย์และนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งในสถาบันฯ และกับคณาจารย์จากคณะ อื่นๆ ภายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ยังมีจำกัด

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน จะเห็นได้ว่าในภาพรวม สถาบันฯ กำลังแวดล้อมโดยโอกาสที่เอื้อต่อการขยายและพัฒนาการทำงาน ทั้งยังมีจุดแข็งหลายประการที่จะช่วยสนับสนุนให้การทำงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อย่างไรก็ตามอุปสรรคตลอดจนจุดอ่อนที่ได้กล่าวมาถือเป็นข้อท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญยิ่ง ดังนั้นความชัดเจนของทิศทางและแนวทางการทำงานของสถาบันฯ ในอนาคตจึงมีความสำคัญยิ่ง ดังที่จะได้ชี้แจงต่อไปในส่วนของนโยบายและยุทธศาสตร์

1.4 ความคิดเห็นของประชาคมสถาบันฯ

นอกเหนือจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในแล้ว ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานในสถาบันฯ เอง มีความสำคัญและมีประโยชน์ยิ่ง เพราะเป็นเสมือนกระจกสะท้อนหรือการตรวจสอบการทำงานด้วยตัวผู้ปฏิบัติงานเอง ดังนั้นในส่วนนี้จะได้แสดงข้อมูลที่สรุปจากการประชุมประชาคมของสถาบันฯ เมื่อวันที่ 9 ตุลาคมที่ผ่านมา ต่อประเด็นความต้องการสำคัญของสมาชิกในประชาคม ดังนี้

1) ต้องการให้มีการส่งเสริมศักยภาพการทำวิจัยด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ตามความถนัด และความสนใจ และเพิ่มอิสระให้กับนักวิจัยในการทำงาน

2) ต้องการให้พัฒนาบุคลากรทั้งฝ่ายวิจัยและสายสนับสนุน โดยเน้นการฝึกอบรมภาษาต่างประเทศ การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย และการนำเสนอผลงานในระดับชาติ และระดับนานาชาติ

3) ต้องการให้มีการรวบรวมและจัดทำคลังข้อมูลด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

4) ต้องการให้มีความสมดุลระหว่างผลงาน-คุณภาพของงานวิจัย กับการหารายได้เข้าสถาบันฯ ผ่านกิจกรรมบริการวิชาการต่างๆ

5) ต้องการให้ผู้อำนวยการมีภาวะผู้นำ ในขณะที่รับฟังความคิดเห็น เข้าถึงได้ง่าย และมาทำงานที่สถาบันฯ อย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนมีทีมงานที่เข้มแข็ง

6) ต้องการให้มีการส่งเสริมด้านสวัสดิการ

จากการวิเคราะห์บริบทที่เป็นโอกาสและข้อท้าทาย จุดแข็ง-จุดอ่อน ตลอดจนความต้องการจากสมาชิกในประชาคมสถาบันฯ นำไปสู่ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และการนำเสนอ นโยบายและยุทธศาสตร์ในการบริหารงานในด้านต่างๆ ในส่วนที่จะกล่าวต่อไป

2. ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย

ปรัชญา (Philosophy)

สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ริเริ่ม มุ่งมั่น และ พัฒนา ความรู้ เคียงคู่ธรรมศาสตร์และสังคมไทย

ปณิธาน (Wish)

โดดเด่นวิจัย บริการวิชาการหลากหลาย ขยายเครือข่ายต่างประเทศ

วิสัยทัศน์ (Vision)

เป็นคลังสมองด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา เน้นการวิจัยที่มีทิศทางสอดคล้องกับโจทย์ความต้องการของสังคม ให้บริการทางวิชาการที่มีคุณภาพ บนฐานของเครือข่ายนานาชาติในระดับมาตรฐานสากล

พันธกิจ (Mission)

1. เสริมสร้างศักยภาพการวิจัย และยกระดับคุณภาพงานวิจัย ให้มีชื่อเสียงทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ
2. พัฒนาความเป็นคลังสมอง (Think Tank) และศูนย์ข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รอบด้าน ตลอดจนเป็นเวทีกลางในการนำเสนอผลงานทางวิชาการทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ
3. ให้บริการวิชาการแก่สังคมเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการ และเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากบริการวิชาการ
4. เสริมสร้างเครือข่ายวิชาการในต่างประเทศ ให้เกิดความสมดุลทั้งจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ รวมทั้งเครือข่ายในประเทศอาเซียน และประเทศอื่นๆ
5. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โดยยึดหลักการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (kaizen) และหลักธรรมาภิบาล (good governance) เพื่อให้การดำเนินงานมีคุณธรรม มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ โปร่งใส รับผิดชอบ ตรวจสอบได้ คำนึงถึงความสามารถและการมีส่วนร่วมของบุคลากร ตลอดจนการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

เป้าหมาย (Goal)

1. เป็นสถาบันฯ ที่เป็นมีชื่อเสียง ได้รับการยอมรับทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ จากงานวิจัย และงานวิชาการอื่นๆ ที่มีคุณภาพสูง
2. เป็นคลังสมองและศูนย์ข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รอบด้าน ตลอดจนเป็นเวทีกลางในการนำเสนอผลงานทางวิชาการทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ
3. เป็นสถาบันฯ ที่ให้การบริการวิชาการที่มีคุณภาพแก่สังคมอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านภาษาและองค์ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
4. เป็นสถาบันฯ ที่มีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศที่ได้มาตรฐาน
5. เป็นสถาบันฯ ที่มีประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการ และยึดธรรมาภิบาลเป็นหลักในการทำงาน

3. นโยบายและยุทธศาสตร์การดำเนินงานหลัก

นโยบายและยุทธศาสตร์การดำเนินงานหลัก จะแบ่งเป็น 4 ด้านด้วยกัน คือ ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการ ด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ และด้านศิลปวัฒนธรรมซึ่งจะสอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายในข้อ 1, 2 และ 4 ตามลำดับ

3.1 ด้านการวิจัย

นโยบาย จะเน้นการริเริ่มโครงการ กิจกรรม และการจัดระบบที่เป็นรูปธรรม

- 1) มีศูนย์จีนศึกษา ญูปุ่นศึกษา เกาหลีศึกษา ที่เข้มแข็ง เพื่อพร้อมพัฒนาองค์ความรู้มากยิ่งขึ้น
- 2) เพิ่มศักยภาพนักวิจัย โดยมีระบบที่นักวิจัยมีความเชี่ยวชาญใน 2 แขนง คือ "ประเทศ" (Country) ที่ต้องมีการติดตามข้อมูลข่าวสารหลากหลายด้าน กับ "ประเด็น" (Issue) ที่ไม่จำกัดอยู่เพียงในกรอบประเทศ
- 3) เปิดพรมแดนการวิจัยใหม่ในประเทศที่มีศักยภาพด้านเศรษฐกิจ และประเทศไทยยังขาดผู้เชี่ยวชาญ เช่น มองโกเลีย พม่า
- 4) เพิ่มการได้รับทุนวิจัยจากแหล่งทุนทั้งภายในและจากต่างประเทศ
- 5) นำร่องสร้าง "กลุ่มวิจัย" (Research cluster) ในหมู่นักวิจัยของสถาบัน และคณาจารย์
- 6) ปรับปรุงและพัฒนาระบบการวิจัย และการเรียนรู้อยู่เสมอ

ยุทธศาสตร์

- 1) ยกย่องระดับสถานะโครงการจีนศึกษา ญูปุ่นศึกษา เกาหลีศึกษา ขึ้นเป็นศูนย์ โดยมีสำนักงานและเจ้าหน้าที่อย่างเป็นทางการจะลักษณะ เพื่อให้ประธานและกรรมการทำงานได้สะดวกขึ้น
- 2) จัดระบบความเชี่ยวชาญของนักวิจัย ด้วยการปรึกษาหารือและให้คำแนะนำในลักษณะมีส่วนร่วมเพื่อตั้งศักยภาพ ความเชี่ยวชาญและความสนใจ โดยคำนึงถึงข้อจำกัดต่างๆ
- 3) กำหนดตัวนักวิจัยเพื่อติดตามความเป็นไปในประเทศที่มีศักยภาพในภูมิภาค ตลอดจนหาทางพัฒนาโครงการวิจัย
- 4) จัดอบรม-แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการสมัครทุนวิจัย และการหาแหล่งทุนวิจัย
- 5) จัดการสัมมนากลุ่มย่อยเป็นระยะๆ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และงานวิจัยในหมู่นักวิจัยและอาจารย์ ในลักษณะ Luncheon talk ซึ่งสามารถประหยัดเวลา และเป็นสวัสดิการให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง
- 6) นำตัวอย่าง Best practice จากสถาบันวิจัยในต่างประเทศมาปรับใช้ โดยคำนึงถึงข้อจำกัด และสถานการณ์เฉพาะของไทยด้วย

เป้าประสงค์

นักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สามารถผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณภาพมาตรฐาน ในบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อันนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อเป็นศูนย์กลางความรู้ด้านเอเชียตะวันออก

3.2 ด้านการบริการวิชาการ

นโยบาย

- 1) จัดสัมมนา/ประชุม ทั้งในระดับนานาชาติ และระดับชาติ ด้วยมาตรฐานระดับสากล เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้และข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง ทั้งเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (โปรดดูเพิ่มเติมในแผนงานรายปี)
- 2) ยกย่องวารสารของสถาบันฯ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นเวทีเผยแพร่องค์ความรู้และข้อมูลจากการวิจัยเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกอย่างมีมาตรฐานสากล
- 3) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และองค์ความรู้จากการวิจัยทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์
- 4) ให้บริการสอนภาษาเอเชียตะวันออกที่มีมาตรฐาน และเข้มแข็งยิ่งขึ้น

- 5) ส่งเสริมการให้บริการด้านอาคารสถานที่
- 6) จัดโครงการฝึกอบรมทั้งในและต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์

- 1) จัดสัมมนา/ประชุมทั้งในระดับนานาชาติ และระดับชาติ ที่สถาบันฯ เป็นเจ้าภาพหลัก โดยเน้นประเด็นที่เป็นที่สนใจ ในวาระเวลาต่างๆ เพื่อดึงดูดให้ผู้สนใจเดินทางมาเข้าร่วม อีกทั้งเป็นการสะท้อนความคิดเห็นของไทยไปยังประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียง
- 2) พัฒนาคุณภาพวารสารของสถาบันฯ ให้มีมาตรฐานสากล เพื่อขยายพื้นที่ในตีพิมพ์ผลงานของคณาจารย์ นักวิจัย ตลอดจนนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้มีพื้นที่เผยแพร่ผลงานของตน ทั้งในระดับชาติและในระดับนานาชาติ
- 3) จัดทำเว็บไซต์และเฟซบุ๊กที่มีการอัปเดตอย่างต่อเนื่อง เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียง และองค์ความรู้จากการวิจัย
- 4) จัดให้บริการสอนภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงที่มีมาตรฐาน ทั้งในและนอกสถานที่ และพัฒนาคุณภาพผู้สอน และสื่อการสอนต่างๆ
- 5) พัฒนาอาคารสถานที่และอุปกรณ์ให้มีความสะดวกสบาย ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการให้บริการด้านอาคารสถานที่ เช่น การเสนอแพ็คเกจให้เช่าสถานที่จัดอบรม -สัมมนาของหน่วยราชการและภาคเอกชน และการจัดกิจกรรมของนักเรียนนักศึกษา เพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และสร้างรายได้เข้าสถาบันฯ
- 6) สำรวจหาความต้องการด้านการฝึกอบรมของกลุ่มต่างๆ และจัดโครงการเป็นแพ็คเกจให้ตรงกับความต้องการ และสะดวกในการบริหารจัดการ

เป้าประสงค์

ประชาชนได้รับการบริการวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเอเชียตะวันออกเฉียงอย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐาน

3.3 ด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ

นโยบาย

- 1) ส่งเสริมความร่วมมือ และขยายเครือข่ายทางวิชาการกับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงทั้งจีน ญี่ปุ่น เกาหลีได้อย่างสมดุล
- 2) เพิ่มความร่วมมือ และสร้างเครือข่ายทางวิชาการกับประเทศอาเซียน โดยเฉพาะกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขง
- 3) จัดประชุมวิชาการนานาชาติด้านเอเชียตะวันออกเฉียงศึกษา

ยุทธศาสตร์

- 1) จัดโครงการสัมมนา และโครงการทางวิชาการอื่นๆ ที่เกี่ยวกับจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีได้อย่างสมดุล ตลอดจนเพิ่มการติดต่อเพื่อแลกเปลี่ยนกับสถาบันในประเทศเหล่านี้ ซึ่งมีจำนวนมากที่เป็นมหาวิทยาลัยคู่สัญญากับธรรมศาสตร์
- 2) จัดโครงการสัมมนา และโครงการทางวิชาการอื่นๆ เกี่ยวกับกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขงเป็นระยะๆ ตลอดจนเพิ่มการติดต่อเพื่อแลกเปลี่ยนกับสถาบันในประเทศเหล่านี้
- 3) จัดประชุมวิชาการนานาชาติด้านเอเชียตะวันออกเฉียงศึกษาทุก 2 ปี โดยเน้นสร้างเครือข่ายในหมู่ชาติอาเซียน และชาติบวกสาม (จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้)

เป้าประสงค์

โครงการความร่วมมือและแลกเปลี่ยนกับเครือข่ายในต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง อันจะเป็นการช่วยยกระดับศักยภาพทางวิชาการของสถาบันฯ ด้วย

3.4 ด้านศิลปวัฒนธรรม

นโยบาย

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สู่สาธารณชน
2. ส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมไทย และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ยุทธศาสตร์

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดโครงการและกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมไทยและของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการบูรณงานด้านทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมกับการวิจัยและ/บริการวิชาการ
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและศิลปวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สู่สาธารณชนผ่านกิจกรรมและสื่อที่หลากหลาย ได้แก่ เว็บไซต์ สื่อสิ่งพิมพ์ ทีวี เป็นต้น
4. ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมและสนับสนุนด้านศิลปวัฒนธรรมที่ เกิดประโยชน์และสร้างคุณค่าต่อชุมชน
5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเครือข่ายความร่วมมือแลกเปลี่ยนทางด้านศิลปวัฒนธรรม ระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอก มหาวิทยาลัยและต่างประเทศ
6. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการติดตามประเมินผลของกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม

เป้าประสงค์

1. มุ่งให้บุคลากรเห็นคุณค่าและมีทัศนคติที่ดีและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบสาน สร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
2. ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือแลกเปลี่ยนเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สู่สาธารณชน
3. บูรณงานด้านทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมกับการวิจัยและ/บริการวิชาการ
4. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมที่ เกิดประโยชน์และสร้างคุณค่าต่อชุมชน

4. นโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารทั่วไป

4.1 ด้านบุคลากร

นโยบาย

- 1) เพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรทุกสายงาน
- 2) ส่งเสริมความก้าวหน้าในสายงานต่างๆ
- 3) ปรับปรุงกระบวนการทำงาน ให้มีประสิทธิภาพ และมีบรรยากาศในการทำงานที่ดี
- 4) ส่งเสริมสวัสดิการ และความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรทุกระดับ

ยุทธศาสตร์

- 1) จัดทำแผนพัฒนาบุคลากร และจัดงบประมาณเพื่อส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของตน

- 2) พิจารณาความดีความชอบจากเกณฑ์ที่สามารถอธิบายได้ บนพื้นฐานการกำหนดภาระงานให้ชัดเจน และสนับสนุนการขอตำแหน่งชำนาญการ
- 3) พัฒนาระบบการทำงานด้วยแนวคิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Kaizen) และมีระบบการให้รางวัลเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจ
- 4) จัดสรรงบประมาณ และหารายได้เข้าสถาบันฯ เพื่อเพิ่มสวัสดิการ ซึ่งรวมถึง การเดินทางไปดูงาน ทั้งในและต่างประเทศ กิจกรรมสันทนาการร่วมกัน ตลอดจนกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสุขภาพกายและสุขภาพใจ

เป้าประสงค์

บุคลากรที่คุณภาพชีวิตการทำงาน (Quality of Work's Life) และคุณภาพชีวิตโดยรวมที่ดี มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในการทำงาน

4.2 ด้านการบริหาร

นโยบาย

- 1) บริหารงานอย่างมีคุณธรรม เน้นการมีส่วนร่วม และรับผิดชอบร่วมกัน
- 2) ใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรและบุคลากรในลักษณะ win-win
- 3) ใช้ภาวะผู้นำในการกำหนดทิศทางและเป้าหมาย โดยรับฟังความคิดเห็นจากบุคลากรทุกระดับ
- 4) มีการจัดการความรู้ (Knowledge Management) อย่างเป็นระบบ

ยุทธศาสตร์

- 1) ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานที่เน้นความโปร่งใส การมีส่วนร่วม
- 2) ใช้หลักธรรมาภิบาลที่เน้นความคุ้มค่า ตรวจสอบได้
- 3) กำหนดทิศทางและเป้าหมายในแต่ละช่วงให้ชัดเจน โดยมีการประชุมระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรทุกเดือน และสามารถพบผู้อำนวยการได้โดยตรง ตลอดจนเปิดช่องรับฟังความคิดเห็น
- 4) พัฒนาระบบฐานข้อมูล ระบบบริหารบุคคล วัสดุและครุภัณฑ์ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ เพื่อประกอบการตัดสินใจในการบริหาร และช่วยให้สามารถตรวจสอบ และติดตามประเมินผลได้โดยง่าย

เป้าประสงค์

กระบวนการบริหารที่มีคุณภาพ และมีคุณธรรมตามหลักธรรมาภิบาล

4.3 ด้านการประกันคุณภาพ

นโยบาย

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพอันจะนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานและคุณภาพ
2. เพื่อพัฒนาผลการดำเนินงานสู่แนวทางปฏิบัติที่ดี (Best Practice)
3. พัฒนาสร้างบรรยากาศขององค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization)

ยุทธศาสตร์

1. ส่งเสริมในการพัฒนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเข้าใจด้านประกันคุณภาพแก่บุคลากรสถาบันฯอย่างต่อเนื่อง
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพอันจะนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานและคุณภาพ

3. สนับสนุนการจัดทำคู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อให้มีความชัดเจนและคล่องตัวรวดเร็ว ในการปฏิบัติงาน

4. ส่งเสริมและสนับสนุนระบบสารสนเทศที่ให้ข้อมูลสนับสนุนการประกันคุณภาพและเพื่อเป็นข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในการบริหาร

5. สร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านประกันคุณภาพและแนวทางวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) กับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก

เป้าประสงค์

การดำเนินงานด้านประกันคุณภาพนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานและคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และเพื่อพัฒนาผลการดำเนินงานสู่แนวทางปฏิบัติที่ดี (Best Practice) และพัฒนาองค์การให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization)

5. แผนการดำเนินงาน

5.1 แผนงานระยะสั้น

จัดทำแผนงานประจำปี อันประกอบด้วย

- การจัดสัมมนาขนาดเล็ก-กลางทุกเดือน โดยเวียนกันจัดในหมู่โครงการจีนศึกษา ญี่ปุ่นศึกษา เกาหลีศึกษา CLMV ศึกษา ซึ่งเท่ากับแต่ละโครงการจัดสัมมนา 4 เดือนต่อครั้ง ในกรณีที่มีเหตุการณ์เร่งด่วน สามารถสลับกันจัดสัมมนาได้

- การจัดสัมมนาใหญ่ประจำปีในวันสถาปนาสถาบัน เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลงานวิจัยหลักของสถาบันฯ ในแต่ละปีให้เป็นที่ประจักษ์

- การจัดสัมมนากลุ่มย่อยในสถาบันฯ เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

5.2 แผนงานระยะกลาง

- การจัดประชุมวิชาการนานาชาติ East Asian Studies 2 ปี ต่อครั้ง

- การเพิ่มมาตรฐานของวารสารวิชาการ และสิ่งตีพิมพ์ของสถาบัน

5.3 แผนงานระยะยาว

- สร้างชุมชนวิชาการด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ในลักษณะของ cluster หัวข้อวิจัย ที่ประกอบด้วย อาจารย์และนักวิจัยของของสถาบันฯ